

Zaļā publiskā iepirkuma prasību piemērošana pārtikas produktu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos ES fondu projektos

Rēzekne, 27.11.2015.

Pasūtītāja prasības iepirkumos

2

Izslēgšanas kritēriji (PIL 39² §)

Atlases prasības (PIL 40-44 §)

Tehniskās specifikācijas (PIL 46§)

Vērtēšanas kritēriji (PIL 46§)

Līguma izpildes prasības

Vēlams mērķi
veikt zaļo
iepirkumu
norādīt
nosaukumā
vai
līguma
priekšmetā

Kā noteikt vides prasības

- Apziniet nozīmīgākas produkta/ pakalpojuma ietekmes uz vidi
- Nosakiet savus mērķus / prioritātes
- Nosakiet attiecīgās prasības (atlase, tehniskā specifikācija, vērtēšana, līgums)
- Nosakiet, kā apliecināt atbilstību prasībām (verifikācija)

Apstrāde

Iepakojšana

Piegāde

**Ēdiena
pagatavošana**

**Produkta
lietošana**

**Pārtikas produktu
dzīves cikls un
ēdināšana**

**Atkritumu noglabāšana
un pārstrāde**

**Izejvielu
ieguve**

Noteikumi par vides kritēriju piemērošanu un piedāvājuma izvēles kritēriju noteikšanu pārtikas produktu piegādes un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumiem MK not. Nr. 673, 28.X.2014

4. Ēdināšanas pakalpojumu iepirkumā šajos noteikumos noteiktajā kārtībā ievēro šādus principus

4.1. ēdiena gatavošanā dod priekšroku svaigiem un sezonāliem pārtikas produktiem;

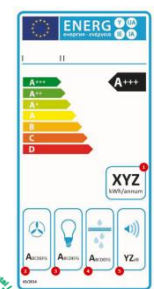
4.2. ēdiena gatavošanā izmanto pārtikas produktus, kas atbilst bioloģiskās lauksaimniecības vai nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas vai tās produktu kvalitātes rādītāju, vai lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasībām;

4.3. ēdiena gatavošanai izmanto pārtikas produktus, kuri nesatur ģenētiski modificētos organismus, nesastāv no tiem un nav ražoti no tiem;

4.4. ēdiena gatavošanai un uzglabāšanai izmanto energoefektīvas un ūdens taupīšanas iespējām atbilstošas virtuves iekārtas;

4.5. trauku mazgāšanai lieto videi draudzīgu mazgāšanas līdzekļus;

4.6. izmanto videi draudzīgu piegādi, lai samazinātu vides piesārņojumu ar autotransporta izplūdes gāzēm un ceļa infrastruktūras slodzi.

Noteikumi par vides kritēriju piemērošanu un piedāvājuma izvēles kritēriju noteikšanu pārtikas produktu piegādes un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumiem MK not. Nr. 673, 28.X.2014

48. Lai noteiktu saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, pasūtītājs papildus cenas kritērijam nosaka vismaz divus no šādiem iepirkuma priekšmetam atbilstošiem kritērijiem:

48.1. ēdināšanas pakalpojumam izmantoto bioloģiskās lauksaimniecības prasībām atbilstošu produktu īpatsvars tehniskajā piedāvājumā;

48.2. ēdināšanas pakalpojumam izmantoto nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas vai tās produktu kvalitātes rādītāju prasībām atbilstošu produktu īpatsvars tehniskajā piedāvājumā;

48.3. ēdināšanas pakalpojumam izmantoto lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasībām atbilstošu produktu īpatsvars tehniskajā piedāvājumā;

48.4. sezonālu pārtikas produktu izmantošanas apjoms;

48.5. videi draudzīga piegāde, samazinot vides piesārņojumu ar autotransporta izplūdes gāzēm un ceļa infrastruktūras slodzi;

48.6. pasākumi pārtikas atkritumu rašanās novēršanai un radušos atkritumu nodošana atkārtotai izmantošanai.

Ministru kabineta noteikumi Nr.485 (Rīgā 2009.gada 26.maijā)Bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtība

6. Jebkura fiziska vai juridiska persona, kura ražo, sagatavo vai importē no kādas trešās valsts bioloģiskās lauksaimniecības dzīvniekus un bioloģiskās lauksaimniecības produktus, lai tos pārdotu, vai arī kura pārdod šādus dzīvniekus un bioloģiskās lauksaimniecības produktus, ja vien tā nav Padomes Regulas Nr 834/2007 28.panta 2.punktā minētā persona (turpmāk – operators), uzsākot darbību bioloģiskajā lauksaimniecībā, vienā no šo noteikumu 5.punktā minētajām kontroles institūcijām (turpmāk – kontroles institūcija) iesniedz Komisijas Regulas Nr. 889/2008 63. pantā noteikto informāciju un iesniegumu par iekļaušanu bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā atbilstoši šo noteikumu

EK zaļā publiskā iepirkuma vadlīnijas

http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

- Zaļā publiskā iepirkuma preču un pakalpojumu lapas (arī latviski)
- Katrai grupai piemēro divu veidu kritērijus:
 - Pamatkritēriji
 - saistīti ar būtiskāko ietekmi uz vidi
 - izmantošanai ir nepieciešama tikai minimāla papildu pārbaude vai papildu izmaksas
 - Paplašinātie kritēriji
 - tiem, kas vēlas iegādāties labākos tirgū pieejamos produktus;
 - varētu būt nepieciešamas papildu pārbaudes vai nelielas papildu izmaksas salīdzinājumā ar citiem produktiem ar tādām pašām funkcijām

Prasību verifikācija: Produktu vides deklarācijas

Vides marķējums un deklarācijas

(environmental labels and declarations)

ISO 14020

1. tips

Ekomarķējums

(environmental labels)

ISO 14024

2. tips

Pašdeklarācijas

(self-declared env. claims)

ISO 14021

3. tips

Produktu vides deklarācijas

(env. product declarations)

ISO 14025

1. tips – vides/ekomarķējums (uzmanīgi: izvēlaties uzticamas zīmes!)

Direktīva 2014/24/ES
Marķējums: Pie konkrētiem nosacījumiem publisko iepirkumu organizētāji var atsaukties uz konkrētu marķējumu vai ekomarķējumu, nosakot prasības attiecībā uz vidi būvdarbiem, precēm vai pakalpojumiem, ko tie vēlas iegādāties.

Kādu ekomarķējumu var izmantot? PIL 17 §

(7) Ja pasūtītājs vides aizsardzības prasības nosaka kā funkcionālās prasības vai kā darbības prasības saskaņā ar šā panta ceturtais daļas 2.punktu, tas var piemērot detalizētas specifikācijas, kas noteiktas ar Eiropas, daudznacionālu vai jebkuru citu ekomarķējumu, vai specifikāciju daļas, ja:

- 1) šīs specifikācijas ir pietiekamas, lai aprakstītu preces vai pakalpojumus, kas ir paredzamā līguma priekšmets;
- 2) prasības ekomarķējumam sagatavotas, pamatojoties uz zinātnisku informāciju;
- 3) ekomarķējums apstiprināts, izmantojot procedūras, kurās var piedalīties visas ieinteresētās organizācijas — valsts institūcijas, patērētāji, ražotāji, izplatītāji un vides organizācijas;
- 4) ar ekomarķējumu noteiktās specifikācijas ir pieejamas visām ieinteresētajām personām.

(8) Piemērojot šā panta septīto daļu, pasūtītājs var norādīt, ka tas pieņem, ka preces vai pakalpojumi, kuriem ir ekomarķējums, atbilst tehniskajās specifikācijās noteiktajām un procedūras dokumentos norādītajām prasībām. Pasūtītājs kā citu atbilstības pierādījumu pieņem ražotāja dokumentāciju vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā akreditētas institūcijas izsniegtu apliecinājumu par pārbaudes rezultātiem.

2. tips – pašdeklarācijas

Nē!

**Plaši, vispārīgi, nekonkrēti
apgalvojumi**

"environmentally-friendly"

"green"

"non-polluting"

"environmentally safe"

"nature's friend"

"ecological"

Jā!

Apgalvojumiem jābūt:

- Precīziem, verificējamiem un pamatotiem;
- Balstītiem uz zinātnisku metodoloģiju;
- Jāņem vērā visi būtiskie dzīves cikla aspekti;
- Apgalvojuma pamatojumam jābūt pieejamam pēc pieprasījuma.

•ISO 14021:1999

•EN ISO 14021:2001 & Guidelines for Assessment of Environmental Claims,
EC 2000

3. tips – produktu vides deklarācijas

Apjomīgas, detalizētas deklarācijas:

- Balstītas uz dzīves cikla novērtējumu
- Resursu patēriņš / ietekmes uz vidi
- Neatkarīga 3. puses verifikācija
- Kvantitatīva, objektīva informācija → PVD nenorāda uz labāku vides sniegumu
- Primārā mērķauditorija - B2B komunikācija

Sūdzības par zaļo iepirkumu

<http://www.iub.gov.lv>

Sūdzības priekšmets, pasūtītājs	Rezultāts
01 “Pārtikas produktu piegāde Tukuma novada pašvaldības iestādēm”, Tukuma novada Dome	Konkursu turpina 15.08.2014
02 „Pārtikas produktu iegāde ar piegādi Latvijas ieslodzījuma vietām, piemērojot zaļā iepirkuma pamatprincipus”, ieslodzījuma vietu pārvalde nesamērīgas un ierobežojošas prasības, proti,zaļo publisko iepirkumu kritēriji būtiski ierobežo potenciālo piegādātāju loku (EURO 5 standartus, būtiski sašaurina potenciālo pretendentu loku)	Konkursu turpina 29.01.2015
03 „Pārtikas produktu iegāde ar piegādi Latvijas ieslodzījuma vietām, piemērojot zaļā iepirkuma pamatprincipus”, ieslodzījuma vietu pārvalde iesniedzējs uzskata, ka Pasūtītāja iepirkuma komisijai, ja reiz tā ir kompetenta...bija jāņem vērā tas apstāklis, ka sālītu siļķi 5 –10 kg iepakojumā, kas ir draudzīgs videi, piegādāt nav iespējams	Konkursu turpina 24.02.2015
04 „Ēdināšanas pakalpojumu sniegšana Balvu Profesionālajā un vispārizglītojošajā vidusskolā, Balvu pamatskolā un Balvu Valsts ģimnāzijā”, Balvu novada pašvaldība	Konkursu turpina 27.02.2015
05 “Pārtikas produktu piegāde Daugavpils logopēdiskajai internātpamatskolai–attīstības centram” MK not. 673, 19.punkts	Konkursu pārtrauc 27.02.2015

Sūdzības, <http://www.iub.gov.lv>

Sūdzības priekšmets, pasūtītājs	Rezultāts
06 “Ēdināšanaspakalpojumu sniegšana ieslodzītajiem ...izmantojot dabīgo pārtiku, kas ražota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm” Piedāvājums nepamatoti lēts (jo liels bio īpatsvars)	Pārtrauc, bet citu iemeslu pēc 07.04.15
07 „Ēdināšanas pakalpojumi Majoru vidusskolā Jūrmalas pilsētā”, Jdome komisija, vērtējot iesniedzēja piedāvājumu, nepamatoti interpretējusi prasību, ka max punktu skaita saņemšanai ēdieni starp sezonām nedrīkst atkārtoties	Konkursu pārtrauc 30.04.2015
08 „Par tiesībām sniegt restorāna, t.sk. kafetērijas, pakalpojumus un pasākumu apkalpošanu (ēdināšanas pakalpojumi)”, SIA „Dzintaru koncertzāle” Iepirkuma nolikuma TS ir iekļauti tikai daži ZPIpiemērojamie principi, gk šie principi ir iekļauti pretendenta kvalifikācijas sadaļā (IUB: nav ievēroti MK Nr. 673)	Konkursu pārtrauc 25.05.2015
09 „Ēdināšanas pakalpojumu sniegšana Jelgavas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēm”, JDome Iesniedzējs uzskata, ka iepirkuma komisija nepamatoti vērtēja tikai to produktu skaitu, kas iekļauti pielikumā esošajās tehnoloģiskajās kartēs, jo to neparedzēja iepirkuma nolikums (IUB: nav pamatots)	Konkursu pārtrauc 1.06.2015
10 „Ēdināšanas pakalpojumasniegšana Ropažu novada Zaķumuižas pamatskolas audzēkņiem” Piešķir punktus saimnieciskajā vērtēšanā par produktu skaitu (atbilstoši nolikumam) lai gan abiem pretendentiem vienāds sadarbības līgumu skaits	Pārtrauc, bet citu iemeslu pēc 10.07.2015

Sūdzības, <http://www.iub.gov.lv>

Sūdzības priekšmets, pasūtītājs	Rezultāts
11 „Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta padotībā esošo skolu ēdināšanas pakalpojumu iepirkums” Piedāvājums nepamatoti lēts (jo liels bio īpatsvars)	Pārtrauc, bet citu iemeslu pēc 22.07.15
12 Pārtikas produktu piegāde Rīgas Mūzikas internātvidusskolas vajadzībām Piešķir punktus, lai gan pozīcijā norādīti vairāki ražotāji, ne visi atbilst bio vai integrētai ražošanai	Pārtrauc 02.09.15
13 Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta padotībā esošo skolu ēdināšanas pakalpojumu iepirkums” Sertificētu produktu skaits / tehnoloģisko karšu skaits	Pārtrauc 02.10.15
14 „Pārtikas produktu piegāde Stiklu internātpamatskolai” Pretendents saņem punktus “videi draudzīga piegāde”, lai gan norādītājā adresē nav reģistrēts/ darbības	Pārtrauc 02.10.15
15 „Par pārtikas produktu piegādi Rīgas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādēm” Nepiešķīra punktus par produktu, kas sertifikātu dabūja vēlāk	Konkursu turpina 28.10.2015

Informācijas avoti

- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/zalais_publicais_ierpirkums/
 - [Tiesiskais regulējums, rokasgrāmata, vadlīnijas, ieteikumi videi draudzīgas būvniecības veicināšanai](#)
- Iepirkumu uzraudzības birojs <http://www.iub.gov.lv/lv/node/61>
 - Pārtikas piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumi
<http://www.iub.gov.lv/lv/node/478>
 - ! Neizmantojot ieteikumu zaļo prasību verifikācijai līgumu skaitu ar ražotājiem/ piegādātājiem
 - VADLĪNIJAS saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriju noteikšanai publiskajos iepirkumos, http://www.iub.gov.lv/sites/default/files/upload/Vadlinijas-Saimnieciski_visizdevigaka_piedavajuma-kriteriji_20140721.pdf
- Eiropas Komisijas zaļā publiskā iepirkuma mājaslapa
http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm
 - EK zaļā publiskā iepirkuma vadlīnijas
http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm
 - Videi nekaitīga iegāde! Zaļā publiskā iepirkuma rokasgrāmata (2011)
http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_lv.pdf

Informācijas avoti

- Zaļā iepirkuma rokasgrāmata, J. Brizga 2006, biedrība „Zaļā brīvība” 2006,
 - <http://www.zalabriviba.lv/wp-content/uploads/ZalaisIepirkums.pdf>
- EK publicētie labie zaļā iepirkuma piemēri,
http://ec.europa.eu/environment/gpp/case_en.htm.
- Elektronisko iepirkumu katalogs (atsevišķām produktu grupām zaļie katalogi)
 - <https://www.eis.gov.lv>